

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/solidarnosc/94256,Znaczki-pocztowe-Solidarnosci.html>

Nielegalne znaczki pocztowe z lat 80. XX w. (ze zbiorów AIPN)

ARTYKUŁ

Znaczki pocztowe „Solidarności”

OKRES HISTORYCZNY

(1980-1990) Epoka Solidarności

Autor: PAWEŁ GŁUSZEK 18.08.2022

W latach 80., w okresie walki z reżimem komunistycznym, w tzw. drugim obiegu pojawiły się znaczki pocztowe wydawane przez NSZZ „Solidarność”. Znaczki podziemnej „Solidarności” stały się symbolem oporu wobec władzy i oznaką istnienia wolnego, niepodległego państwa podziemnego.

Znaczki „Solidarności” pełniły funkcje propagandowe, edukacyjne i finansowe. Dochód ze sprzedaży znaczków był przeznaczony na finansowanie struktur „Solidarności” w podziemiu i na pomoc dla osób represjonowanych i ich rodzin. Za posiadanie lub rozpowszechnianie znaczków pocztowych groziły szykany, a nawet więzienie.

Znaczki wydawane w podziemiu przez „Solidarność” można podzielić na trzy zasadnicze grupy. To satyryczne rysunki przedstawiające np. milicjantów lub partyjnych notabli, znaczki o tematyce patriotyczno-historycznej (wydane np. z okazji rocznic historycznych) i znaczki ilustrujące bieżące wydarzenia np. strajki.

Seria znaczków wydana na okoliczność dnia dziecka 1988 r. (ze zbiorów AIPN)

Znaczek upamiętniający Konstytucję 3 Maja, wydany w 1987 r. (ze zbiorów AIPN)

**Seria znaczków upamiętniająca
piątą rocznicę porozumień
sierpniowych, wydana w 1985 r.
(ze zbiorów AIPN)**

Opłata skarbową wolności

Pierwsze znaczki produkowano już w stanie wojennym, w obozach internowania. Potem wydawnictw pocztowych było wiele. Znaczki drukowały wszystkie najważniejsze podziemne organizacje opozycyjne. Szacuje się, że w drugim obiegu wyprodukowano od 20 do 35 tysięcy znaczków i bloków pocztowych. Przeciętny nakład jednego znaczka wynosił od kilkuset do nawet kilku tysięcy egzemplarzy.

Jakość druku znaczków „Solidarności” zależała od tego, czym dysponowały podziemne drukarnie. Możliwości techniczne powodowały, że znaczki często były jednobarwne, nierówne w kształcie, drukowane na słabym papierze. Zdarzały się jednak egzemplarze precyzyjnie opracowane graficznie i wydrukowane z użyciem całej palety kolorów. Nie ustępowały one w niczym znaczkowi wydawanym oficjalnie przez pocztę PRL-u.

Znaczek upamiętniający krwawe stłumienie strajków robotniczych w grudniu 1970 r., wydany w 1987 r. (ze zbiorów AIPN)

Seria znaczków *Generałowie niepodległej Polski* (ze zbiorów AIPN)

Seria znaczków *Ordery i odznaczenia polskie* (ze zbiorów AIPN)

Filateliści drugiego obiegu

Z lat 1980-1981 pochodzą pierwsze znaczki wydawane przez tzw. poczty strajkowe, z 1982 roku znaczki wydawane przez poczty obozowe, w miejscach internowania i zakładach karnych, w których przetrzymywano działaczy „Solidarności”.

Z lat 1983-1986 pochodzą najcenniejsze znaczki podziemnej poczty „Solidarności”. Ich nakład był niewielki, duża część została skonfiskowana przez organy bezpieczeństwa. Z lat 1986-1989 pochodzi największa ilość emitowanych znaczków. To rozkwit działalności podziemnej poczty. Co ciekawe, zdarzały się nawet przypadki, że do adresata w kraju lub za granicą docierała korespondencja oznaczona znaczkami poczty podziemnej „Solidarności” i opatrzona datownikami Poczty Polskiej.

Seria znaczków *Polskie miesiące* (ze zbiorów AIPN)

Seria znaczków *Polskie Orły* (ze zbiorów AIPN)

Znaczek upamiętniający III pielgrzymkę Jana Pawła II do Polski, wydany w 1987 r. (ze zbiorów AIPN)

Znaczek upamiętniający 70. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, wydany w 1988 r. (ze zbiorów AIPN)

* * *

W zasobie Oddziałowego Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu znajduje się bogata kolekcja znaczków pocztowych (pliki cyfrowe) emitowanych przez podziemną pocztę NSZZ „Solidarność” w latach 80. ubiegłego wieku.

Przedstawione w tekście dokumenty zostały przekazane do Oddziałowego Archiwum IPN w Poznaniu w ramach akcji Archiwum Pełne Pamięci.

COFNIJ SIĘ